

Deel 1		
Mechanicisme en psychologie		13
1	Het mechanistische wereldbeeld en de wetenschappelijke revolutie	15
1.1	De praktische wending	16
1.2	Mechanisering: materie en mathematica	19
1.3	Mechanisering: astronomie	20
1.4	Mechanisering: fysica	22
1.5	Mechanisering: de machine	24
1.6	Mechanicisme: een nieuw wetenschapsideaal	26
2	René Descartes: de denkende machine	29
2.1	De juiste methode	29
2.2	Het twijfelexperiment	33
2.3	Een dualisme: geest en lichaam	35
2.4	De denkende machine “	36
2.5	De verhouding tussen geest en lichaam	40
2.6	Descartes' erfenis in de psychologie	43
3	Thomas Hobbes: mens en maatschappij als machine	49
3.1	De methode	50
3.2	Wat is vrijheid?	51
3.3	Van materialistische psychologie naar politieke theorie	52
3.4	Een beeld van zijn eigen maatschappij?	54
4	Associatiepsychologie: mechanismen in de geest	57
4.1	Associatiepsychologie: de kenmerken	58
4.2	John Locke: een onbeschreven blad	61
4.3	George Berkeley: bestaan is waargenomen worden	66
4.4	David Hume: de geest is een serie voorstellingen	69
4.5	Associatiewetten	73
Deel 2		
Psychologie tussen verlichting en romantiek		75
5	Verlichting en romantiek	77
5.1	Verlichting: de rede	78
5.2	Romantiek: het gevoel	85
5.3	De erfenis van verlichting en romantiek	95
6	Psychologie tussen verlichting en romantiek	96
6.1	Mentale activiteit	97
6.1.1	<i>Spinoza: activiteit en emoties</i>	97
6.1.2	<i>Leibniz: monaden en activiteit</i>	99
6.2	Vermogenspsychologie: een psychologische taxonomie	101
6.3	De Schotse school: direct realisme en 'action'	102
6.4	Materialisme: de mens-machine	104
6.5	Romantische psychologie	no
6.5.1	<i>Het Gevoel</i>	no
6.5.2	<i>Het onbewuste</i>	in
	<i>Mesmerisme</i>	113
7	Associatiepsychologie: de uitwerking	116
7.1	Hartley, Brown, Mill sr. en jr.	117
7.2	De sociaalpsychologische uitwerking van de associatiepsychologie:	120

het liberalistisch mensbeeld	
7.2.7 <i>Het motief 'eigenbelang'</i>	120
7.2.2 <i>De motieven 'pleasure' en 'pain'</i>	124
7.2. j <i>Het nuttigheidsbeginsel</i>	126
7.2.4 <i>Opvoeding</i>	127
8 Immanuel Kant: de grenzen van de kennis en de onmogelijkheid van psychologie	131
8.1 Kants kennistheorie	132
8.2 De onmogelijkheid van psychologie als wetenschap	136
8.3 Het belang van Kants filosofie	137
Deel 3	
Wetenschappelijke psychologie in wording	139
9 De bewogen negentiende eeuw	141
9.1 Het liberalistische mensbeeld en zijn gevolgen	143
9.2 Het socialistische mensbeeld en zijn gevolgen	146
10 Positivisme: naar een wetenschap van natuurlijke en objectieve verklaringen	155
10.1 Vormen en kenmerken van het positivisme	155
10.2 Positivisme als maatschappijvorming	156
10.3 Positivisme als kritische wetenschapsfilosofie	158
11 Fysiologie: naar een experimentele psychologie	163
11.1 Frenologie: knobbeltheorie en schedelmeting	163
11.2 Reactietijden en zenuweigenschappen	170
11.3 Hersenfysiologie: eenheid of lokalisering	176
12 De geboorte van de experimentele psychologie in Duitsland	182
12.1 Duitsland: onderwijs, 'Bildung' en wetenschap	182
12.2 De eerste stappen in de experimentele psychologie	186
12.3 Wundt: de academische psychologie	194
13 Dilemma's: bewustzijnsinhouden of -activiteiten; natuur- of geesteswetenschap	205
13.1 Geheugenonderzoek	205
13.2 Wurzburger School: psychologie van het denken	209
13.3 Antipositivisme: Akt-psychologie en fenomenologische psychologie	214
13.4 Antipositivisme: psychologie als geesteswetenschap	218
14 Gestaltpsychologie: empirisch onderzoek naar de spontane waarneming	223
14.1 Gestalt en de kritiek op het elementarisme	224
14.2 Gestalten en hersenen	227
14.3 Organisatieprincipes in waarneming	230
Deel 4	
Psychologie in Amerika en haar Europese wortels	233
15 Amerika gaat meetellen: tussen vrijheid en controle	235
16 Evolutietheorieën en sociaaldarwinisme	246
17 Amerikaanse psychologie: van thought naar action	254
17.1 Structuralisme: de inhoud van het bewustzijn	254

172	Naar een bewustzijn in actie	257
173	Functionalisme: het gebruik van het bewustzijn	260
18	Naar een bruikbare psychologie: toepassing	274
18.1	Een nieuw fenomeen: de beroepspsycholoog	274
18.2	Individuele verschillen, 'mental test' en intelligentie	275
18.3	Industriële psychologie	291
18.4	Opvoedings- en ontwikkelingspsychologie	295
18.5	Professionalisering	299
Deels		
Theorieën in de psychologie van de twintigste eeuw		303
19	Positivisme zekere wetenschap in een onzekere wereld	305
20	Behaviorisme wetenschap van het gedrag	309
20.1	Dier- en vergelijkende psychologie	309
20.2	Russische reflexologie	313
20.3	Beheersing van het gedrag	315
20.4	Neobehaviorisme	322
21	Psychoanalyse wetenschap van het onbewuste	327
21.1	Inleiding	327
21.2	Fin de siècle	329
21.3	Freud en het onbewuste	336
21.4	De psychoanalytische beweging en de eerste scheuringen	346
21.5	Culturalisten en links-freudianen	351
21.6	Kritiek en tegenkritiek uit wetenschappelijke hoek	355
22	Theorie in de tweede helft van de twintigste eeuw	363
22.1	Ondergang van het positivisme en de rumoerige jaren zestig	363
22.2	Antimechanistische richtingen in de psychologie	368
22.3	Cognitivism	374
	22 j / <i>Het begin van de cognitiewetenschap</i>	374
	22 j 2 <i>Cognitieve psychologie</i>	380
	Noten	387
	Bibliografie	408
	Lijst van kaders	432
	Namenregister	433
	Zakenregister	438
	Over de auteur	448